

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 П 210078 20 Рев
Бања Лука, 02.11.2021. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Тање Бундало, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Биљане Томић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице З. а.д. Б.Л., заступана по пуномоћнику Б.С., адвокату из Б.Л., против тужене С.В. из Б.Л., заступана по пуномоћницима Б. и С. К., адвокатима из Б.Л., ради исплате дуга, одлучујући о ревизији тужене против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 210078 19 Гж од 18.3.2020. године, на сједници одржаној 02.11.2021. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Одбија се захтјев тужитељице за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 210078 15 П од 07.8.2019. године обавезана је тужена да исплати тужитељици износ од 491.910,79 КМ са законском затезном каматом почев од 01.7.2017. године до исплате те износ од 147.453,34 КМ на име камате обрачунате за период од 22.12.2014. - 30.6.2017. године као и да јој накнади трошкове поступка у износу од 20.486,35 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 210078 19 Гж од 18.3.2020. године жалба тужене је одбијена и првостепена одлука потврђена.

Благовременом ревизијом тужена побија другостепену одлуку због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се оспорена пресуда преиначи и тужбени захтјев одбије у цијелости.

Тужитељица у одговору на ревизију предлаже да се ревизија одбије.

Ревизија није основана.

Предмет спора је захтјев тужитељице да се обавезе тужена да јој исплати дуг по основу уговора о солидарном јемству.

Током поступка је утврђено: да је тужитељица дана 27.02.2015. године против тужене покренула извршни поступак подношењем приједлога за извршење на основу мјенице као вјеродостојне исправе те да је, након уложеног приговора од стране тужене, настављен поступак као по тужби; да је тужитељица (која се тада

звала Ф. а.д. Б.Л.) као давалац кредита дана 24.8.2012. године са фирмом Г. д.о.о. Б.Л. као корисником кредита закључила уговор о дугорочном кредиту; да је тим уговором тужитељица наведеној фирми одобрила кредит у износу од 500.000,00 КМ са роком враћања од 84 мјесеца и грејс периодом од 6 мјесеци, уз уговорену камату по стопи од 9% годишње; да су истог дана тужитељица, тужена и корисник кредита закључили уговор о солидарном јемству којим се тужена обавезала да ће испунити доспјеле обавезе из наведеног уговора о кредиту ако то не учини корисник кредита као главни дужник; да је истог дана тужена издала мјеницу са мјеничном изјавом, као средство обезбјеђења плаћања по предметном уговору; да корисник кредита није уредно извршавао обавезе према тужитељици, ради чега је иста једнострано раскинула уговор о дугорочном кредиту и о томе обавијестила тужену дописом од 07.11.2014. године; да је над корисником кредита дана 30.6.2017. године отворен стечајни поступак у коме се тужитељица као разлучни повјерилац дјелимично намирила тиме што јој је досуђен пословни простор површине 33,52 м² у насељу... у Б.Л., који је процијењен на износ од 70.550,94 КМ; да из налаза и мишљења финансијског вјештака Д.О. произлази да на дан раскида уговора (22.12.2014. године) главни дуг по предметном уговору о кредиту, скупа са уговореном каматом, износи 491.910,79 КМ, а да камата обрачуната од дана раскида тог уговора па до отварања стечајног поступка над корисником кредита износи 218.004,28 КМ.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, које не може бити предмет побијања и оцјењивања у овом ревизијском поступку, с обзиром на изричиту забрану садржану у члану 240. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске” бр. 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), а примјеном одредби чл. 132, 997, 998, 1004, 1005. и 1007. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85 и 57/89 те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, даље: ЗОО), нижестепени судови су у цијелости усвојили тужбени захтјев, налазећи да је уговором о солидарном јемству тужена преузела обавезу да измири спорни дуг према тужитељици уколико то не учини корисник кредита.

Нижестепене одлуке су правилне.

У овој парници је ријеч о спору који је настао на основу уговора о кредиту и уговора о солидарном јемству. Тужена се, као један од солидарних јемаца, обавезала испунити уговорну обавезу корисника кредита, уколико исти то не учини. Наиме, уговором о јемству, који су парничне странке и корисник кредита закључили дана 24.8.2012. године, тужена је као јемац упозната да је кориснику кредита тужитељица одобрила дугорочни кредит у износу од 500.000,00 КМ те се истовремено обавезала да ће солидарно испунити доспјеле обавезе на име враћања кредита ако то не учини корисник кредита. Она се као јемац сагласила да њена обавеза према тужитељици по обиму и квалитету у потпуности одговара обавези корисника кредита. Слиједом тога, тужена је, заједно са корисником кредита, солидарни дужник (члан 1004. став 3. и члан 1005. ЗОО).

Међу парничним странкама није спорно да корисник кредита није извршавао своје обавезе у погледу враћања кредита и да је због тога тужитељица једнострано раскинула уговор о кредиту. Супротно ревизионим наводима, раскид уговора о кредиту не утиче на уговором преузету обавезу тужене да врати предметни кредит ако то не учини корисник кредита, на шта се обавезала уговором о јемству.

Потраживање тужитељице је засновано на уговору о дугорочном кредиту и уговору о солидарном јемству. Након једностраног раскида уговора о кредиту цијело потраживање тужитељице је доспјело на наплату, не само у односу на корисника кредита као главног дужника већ и у односу на тужену као јемца. Предмет ове парнице није накнада штете већ испуњење обавезе коју је тужена преузела као јемац, па су без основа ревизиони наводи да тужена није тужитељици јемчила за накнаду штете и да стога она није пасивно легитимисана у овоме спору. Тачно је да уговор престаје раскидањем и да са њим престају и обавезе уговорних страна (члан 132. став 1. ЗОО) па се не може захтијевати њихово испуњење. Међутим, сходно ставу 2. члана 132. ЗОО, ако је уговор извршила једна уговорна страна (овдје: тужитељица) па дође до раскидања уговора, ова страна има право на повраћај онога што је дала и то у обиму датог, што зависи од тога да ли је уговор у потпуности или дјелимично извршен. Према томе, тужитељица има право да од корисника кредита тражи поврат средстава која му је дала, а како тужена као јемац одговара солидарно са корисником кредита, тужитељица и од ње може захтијевати поврат датог. Ово недвосмислено произлази из садржаја уговора о дугорочном кредиту као и уговора о солидарном јемству. Чл. 16. уговора о дугорочном кредиту је регулисано да тужитељица може једнострано раскинути уговор и сва своја потраживања по том уговору прогласити у цијелости доспјелим и прије истека рока отплате кредита уколико, између осталог, корисник кредита не измирује доспјеле мјесечне обавезе, док је у чл. 1. и 2. уговора о солидарном јемству наведено да се јемац (овдје: тужена) обавезује да солидарно са корисником кредита испуни пуноважну и доспјелу обавезу корисника кредита, ако то исти не учини, а која се односи на исплату главног дуга, уговорне и затезне камате те провизије, с тим да обавеза јемца према тужитељици по обиму и квалитету у потпуности одговара обавези корисника кредита, без обзира на промјену рока трајања уговора одн. враћања кредита до које евентуално може доћи.

Дакле, облигациони однос између тужитељице и тужене је заснован уговором о солидарном јемству (члан 997. у вези са чланом 1004. ЗОО), којим се тужена као јемац обавезала испунити обавезе које је корисник кредита као главни дужник преузео према тужитељици по основу уговора о кредиту. Стога тужитељица са основном захтијева од тужене, као солидарног дужника, испуњење њене уговорне обавезе.

Нижестепени судови су проведене доказе оцијенили на начин прописан у члану 8. ЗПП, а за своју одлуку су дали довољне и ваљане разлоге које прихвата и овај суд. Према стању овога предмета, тужитељица је ради остварења истовјетног потраживања водила парницу и против корисника кредита, у којем спору је проведен доказ финансијским вјештачењем по вјештаку Д.О., ради утврђења висине дуга. Обзиром да обавеза тужене као јемца у цијелости одговара обавези корисника кредита, тужитељица је у овој парници, ради економичности поступка, предложила да се као доказ прочита налаз и мишљење наведеног вјештака, који је дат у тој другој парници. Тужена се томе није противила већ је, штавише, изричито била сагласна да се тај налаз и мишљење прочита. Стога су неосновани приговори ревизије да је доказ вјештачењем неправилно изведен и да јој није омогућено да вјештаку поставља питања. Наиме, у овом спору није проведен доказ вјештачењем (члан 147. ЗПП) већ доказ читањем исправе - налаза и мишљења вјештака (члан 132. ЗПП). Тужена је у складу са одредбама члана 7. ЗПП имала могућност да предложи извођење доказа вјештачењем, што није учинила, па су без основа њени приговори да су нижестепене пресуде захваћене повредама одредаба парничног поступка.

Нису основани ни ревизиони приговори да је тужитељица своје потраживање намирила у стечајном поступку који је отворен над имовином корисника кредита. Наиме, она је у том поступку само дјелимично наплатила дуг од корисника кредита и то у износу од 70.550,94 КМ, што су нижестепени судови узели у обзир приликом утврђивања висине обавезе тужене тако што су наплаћени износ одбили од износа затезне камате у периоду од раскида уговора о кредиту до отварања стечаја над корисником кредита, који је финансијски вјештак обрачунао у износу од 218.004,28 КМ, па је тужитељици по том основу досуђено 147.453,34 КМ

На основу изложеног, а темељем одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

На основу члана 397. став 1. у вези са чланом 387. ЗПП, одбијен је захтјев тужитељице за накнаду трошкова ревизијског поступка на име састава одговора на ревизију, обзиром да ови трошкови нису били потребни за вођење парнице.

Предсједник вијећа
Тања Бундало

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић